

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTUI

"TASDIQLAYMAN"

Qarshi muhandislik-iqtisodiyot

instituti rektori

O.S.H.Bazarov

2022 yil

MIKROIQTISODIYOT. MAKROIQTISODIYOT

fanidan

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000	- Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000	- Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410400	- Moliya va moliyaviy texnologiyalar
	60410100	- Buxgalteriya hisobi va audit
	60410500	- Bank ishi va audit

Qarshi - 2022

Fan (modul) kodli Moliya va moliyaviy iqtisodiyot NQ 6MTCM291.12 Hingaliyeva Shohi va auditi Shohi Shohi	O'quv yili 2022-2023	Semestr 3-4	ECTS - Kreditlar 9
Fan/modul turi Majburiy fan	Ta'lim tili O'zbek	Haftadagi dars soatlari 4-4	
1.	Fanning nomi Mikroiqtisodiyot.Makroiqtisodiyot	Auditoriya mashg'ulotlari (soat) 120	Jami ta'lim (soat) yuklama (soat) 270
2.	I. Fanning mazmuni Iqtisodiyotda tarkibiy islohotlar va iqtisodiyotni modernizatsiyalashni yanada chuqurlashtirish, uning ko'lamini kengaytirish bilan bog'liq masalalarning nazariy va amaliy tomonlarini o'rganishda "Mikroiqtisodiyot.Makroiqtisodiyot" fani muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'limning asosiy roli o'quvchilarni jamiyatda muvaffaqiyat qozonish uchun zarur va kerak bo'ladigan sifati ta'lim berish hisoblanadi. Mikroiqtiqisodiyot.Makroiqtisodiyot fani hozirgi yoshlarning rivojlanishi uchun zarur ehtiyojdir. Fanni o'qitishdan maqsad – milliy iqtisodiyotning subyektlari: firmalar, iste'molchilar hamda bozorlar faoliyati va ularning qaror qabul qilishi, makroiqtisodiyot nazariyasi, makroiqtisodiy tahlil va davlatning makroiqtisodiy siyosati to'g'risida talabalarda bilim va ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat. Fanning vazifasi - mikroiqtiqisodiy va makroiqtisodiy kategoriyalar, bozor muvozanati, talab va taklif yelastikligi, narx usidan nazorat va bozor faoliyati, iste'molchilar, ishlab chiqaruvchilar va bozorlar samaradorligi, iste'molchi tanlovi nazariyasi, bozor va tavakkalchilik, ishlab chiqarish nazariyasi, ishlab chiqarish xarajatlari, raqobatlashgan bozorlardagi firmalar, monopoli bozorlarda firmaning qaror qabul qilishi, ijtimoiy ne'matlar va umumiy resurslar, makroiqtisodiy muammolarning namoyon bo'lish shakllari va sabablari, iqtisodiy jarayonlarni makroiqtisodiy modelar orqali tahlil qilish, makroiqtisodiy siyosat masadlari, ochiq iqtisodiyot sharoitida makroiqtisodiy siyosatni yuritish xususiyatlari to'g'risida nazariy bilimlarni o'zlashtirish, makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni hisoblash, makroiqtisodiy konsepsiya va modelardan foydalangan holda iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish, makroiqtisodiy siyosat natijalarini beshorat qilish usullarini o'rganishdan iborat.		

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1-modul Mikroiqtiqisodiyot II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Mikroiqtiqisodiyot fanining predmeti, maqsadi va tadqiqot usullari Iqtisodiy omillarning cheklanganligi. Cheklangan omillarni taqsimlash. Iqtisodiy omillarni taqsimlashda narxlarning ahamiyati. Mikroiqtiqisodiyot fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Pozitiv va normativ mikroiqtiqisodiyot. Mikroiqtiqisodiyot ob'ekti. Mikroiqtiqisodiyot sub'ektlari. Mikroiqtiqisodiyotning tadqiqot usullari. Mikroiqtiqisodiy modelar. 2-mavzu. Mikroiqtiqisodiyotning asosiy kategoriyalari: talab va taklif Talab egri chizig'i. Talab funksiyasi. Bir omilli va ko'p omilli talab funksiyalari. Talabga ta'sir qiluvchi omillar. Talab miqdorining o'zgarishi. Talabning o'zgarishi. Taklif va taklif miqdori. Taklif egri chizig'i. Taklif funksiyasi. Bir omilli va ko'p omilli taklif funksiyalari. Taklifga ta'sir qiluvchi omillar. Taklif miqdorining o'zgarishi. Taklifning o'zgarishi. Talab va taklif qonunlari. 3-mavzu. Bozor muvozanati modellari Bozor muvozanati modelining mohiyati. Bozor muvozanatining o'zgarishi va unga ta'sir qiluvchi omillar. Narxga ko'ra bozorning muvozanatini ta'minlash modeli. Miqdorga ko'ra bozorning muvozanatini ta'minlash modeli (V'alras modeli, Marshall modeli, to'rsimon model). Bozorning muvozanatini holatini tanlash yo'li. 4-mavzu. Talab va taklif elastikligi Elastiklik tushunchasi. Elastiklik koeffitsiyenti. Talabni narxga ko'ra elastikligi. Talab funksiyasi uchun elastiklik koeffitsiyentini hisoblash. Yoysimon elastiklik. Elastik va elastik bo'lmagan talab. Absolyut elastik va absolyut elastik bo'lmagan talab. Talab elastikligiga ta'sir qiluvchi omillar. Talabning iste'molchi daromadiga ko'ra elastikligi. Keshigan talab elastikligi. Keshigan talab elastikligi koeffitsiyentini hisoblash. Elastiklik nazariyasining amalda qo'llanilishi. Sotuvchi daromadini talab elastikligiga ko'ra tahlil qilish. 5-mavzu. Narxni shakllantirish tamoyillari va davlat nazorati Narx usidan nazorat. Narxning yuqori chegarasi. Narxning yuqori chegarasini bozor faoliyatining natijasiga ta'siri. Qisqa va uzoq muddatda ijara haqi. Narx darajalarini bozor natijalariga ta'siri. Davlat siyosati. Minimal oylik maosh. Narx nazoratini baholash. Soliqlar. Sotuvchilar zimmasidagi soliqni bozor tizimiga ta'siri. Xaridorlar to'laydigan soliqlarni bozor sharoitiga ta'siri. Soliq yukining taqsimlanishini tahlil qilish. Iste'molchilar. Iste'molchilarning ortiqchaligi. Iste'molchi	
---	--

ortiqchaligini o'rtacha talab egri chizig'ida foydalanish. Minimal narx va iste'molchi ortiqchaligi. Ishlab chiqaruvchilarning xarajatlarini. Ishlab chiqaruvchilarning xarajatlari va sotishga tayyorlik. Ishlab chiqaruvchilar ortiqchaligi. Ishlab chiqaruvchi ortiqchaligini hisoblashda taktik chizig'idan foydalanish. Maksimal narxlar va ishlab chiqaruvchilar ortiqchaligi. Bozor samaradorligi va bozor kamchiliklari.

6-mavzu. Bozor va tavakkalchilik

Noaniqlik va tavakkalchilik. Ehtimollik tushunchasi. Ehtimolning turlari. Noaniqlik sharoitida tanlash. Tavakkalchilikning vujudga kelish sabablari. Tavakkalchilik o'chovi. Kutildigan miqdor. Chetlanish. Tavakkalchilikka bo'lgan munosabat. Tavakkalchilikka moyillik. Tavakkalchilikka moyil bo'lmagan holat. Tavakkalchilikka befarqlik. Tavakkalchilikni pasaytirish yo'llari. Korxonalarning faoliyat sohalari va ishlab chiqaradigan mahsulotlar turini kengaytirish (diversifikatsiyasi). Sug'urta qilish. Tavakkalchilikni qo'shish. Tavakkalchilikni taqsimlash. Assimetrik axborotlashgan bozor. Mahsulot sifati noaniqligi. Ma'naviy tavakkalchilik. Bozordagi assimetrik axborotlarni yo'qotish yo'llari. Bozor signallari. Aukstionlar. Olib sotarlik va uni iqtisodiyotdagi o'rni.

7-mavzu. Ishlab chiqarish va uning modellari

Ishlab chiqarish funksiyasi tushunchasi. Izokvanta tushunchasi. Izokvantalar xaritasi va uning xususiyatlari. Izokvantaning yotliqlik burchagi. Qisqa va uzoq muddatlardagi ishlab chiqarish. Bir o'zgaruvchan omil (mehnat) asosida ishlab chiqarishni tashkil etish. O'zgaruvchi omilning yalpi o'rtacha, chekli mahsulotlari va ular o'rtasidagi bog'liqlik. Kapitalning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli mahsuloti. Ishlab chiqarish omillari chekli mahsulotlarining kamayish qonuni. Ishlab chiqarish omillarining o'zaro almashuvi. Chekli texnologik almashirish normasi. Izokosta tushunchasi. Izokosta tenglamasi. Ishlab chiqarish omillari sarfini minimallashtirish

8-mavzu. Ishlab chiqarish xarajatlari

Ishlab chiqarish jarayonidagi har qanday xarajatlarning chekli mahsuloti. Kamayib boruvchi chekli mahsulot. Umumiy xarajat egri chizig'i. Xarajatlarning turli o'chovlari. Xarajat egri chiziqlari va ularning shakllari. Ushaklidagi o'rtacha umumiy xarajat. Samarali hajm. Chekli xarajat va o'rtacha umumiy xarajat o'rtasidagi bog'liqlik. Qisqa muddatli va uzoq muddatli davrdagi xarajatlilar. Qisqa muddatli va uzoq muddatli davrdagi o'rtacha umumiy xarajatlilar o'rtasidagi bog'liqlik.

9-mavzu. Raqobatlashgan bozorlardagi firmalar faoliyati

Raqobatlashgan firmaning daromadi. Raqobatlashgan firmaning yalpi, o'rtacha va chekli daromadlari. Firma foydasi. Foydani maksimallashtirish va raqobatli firmaning taktik egri chizig'i. Chekli xarajatlilar egri chizig'i va firmaning taktik hajmi haqidagi qarori.

Raqobatlashgan bozorda taktik egri chizig'i. Qisqa muddatli davr: firmalarning doimiy soni va bozor taktik. Uzoq muddatli davr: kiritish va chiqish orqali bozor taktik. Qisqa va uzoq muddatlarda talabdagi o'zgarishlar. O'rtacha uzoq muddatli xarajat va uning xususiyatlari. Tarmoqning muvozanat holati. Tarmoqning taktik. Xarajatlari o'rtasidagi tarmoqning taktik chizig'i. Xarajatlari kamaygan tarmoqning taktik chizig'i. Tarmoqning kengayish mexanizmi. Firmaning samarali hajmi. Ishlab chiqarish ko'lami. Samarali ishlab chiqarish ko'lami. Samarasiz ishlab chiqarish ko'lami. O'zgaras samarali ishlab chiqarish ko'lami.

10-mavzu. Nomukammal bozorlarda firmalar faoliyati

Monopol bozorlarda ishlab chiqarish. Monopol bozorlarda narxlar. Monopol bozorlarda ishlab chiqarish va narxlar o'rnatishdagi qarorlar. Monopoliyalarda chekli daromad. Monopolist foydasi. Monopoliyada foydani maksimallashtirish. Narx diskriminatsiyasi. Monopoliyaga qarshi qonunchilik. Davlatning monopoliyalarga qarshi siyosati. Sherman qonuni, Kleyton qonuni. Monopolistik raqobat tushunchasi. Monopolistik raqobat bozorining xususiyatlari. Turli mahsulotlar bilan raqobat. Qisqa muddatli davrdagi monopolistik raqobatdosh korxona. Uzoq muddatli muvozanat. Monopolistik raqobat va jamiyat farovonligi. Monopolistik raqobat bozorida tovar narxi va ishlab chiqarish hajmini aniqlash. Monopolistik raqobat bozori samaradorligi.

11-mavzu. Ishlab chiqarish omillari bozori

Mehnat resurslariga bo'lgan talab. Mehnat resurslari taktik. Raqobatlashgan mehnat bozori. Mehnat qilish va dam olish o'rtasidagi bog'liqlik. Ish haqi o'sishining dam olish vaqti bilan ishlab chiqarish o'rtasidagi nisbatga ta'siri. Mehnat bozorida monopsoniya holati. Eng kam ish haqi. Eng kam ish haqi va muvozanatli ish haqi o'rtasidagi farqlar, ularning oqibatlari. Mehnat bozoriga kasaba uyushmalarining ta'siri. Monopoliya shaklidagi mehnat bozori. Mehnat bozorida ikki tomonlama monopoliya. Ish haqi stavkalarining tubqulashuvi. Iqtisodiy rent. Kapital resurslari. Asosiy va aylama kapital mablag'lari. Ssuda foizi. Qiymatni pasaytirish. Investitsiyani hisoblashda pasaytirilgan qiymat. Investitsiyaga talab. Yer bozori, yer taktik, yer rentasi.

12-mavzu. Tashqi ta'sirlar va unga old davlat siyosati

Tashqi ta'sirlar. Tashqi ta'sir shakllari. Tashqi ta'sirlar va bozor samarasizligi. Salbiy tashqi ta'sirlar. Tashqi ta'sir tufayli ishlab chiqarishning jamiyat uchun xarajati. Ijtimoiy xarajat. Ijtimoiy xarajat egri chizig'i. Tashqi ta'sirni o'zlashtirish. Ijroiy tashqi ta'sirlar. Sanoat siyosati va patent himoyasi. Tashqi ta'sirlarga qaratilgan davlat siyosati: buyruq va nazorat siyosati, bozorga asoslangan siyosat. Soliq va subsidiyalar. Tashqi ta'sirlarga xususiy yechimlar. Xususiy yechim turlari. Kouz teoremasi. Operatsion xarajatlari.

13-mavzu. Ijtimoiy ne'matlar va umumiy resurslar

Sof ijtimoiy ne'mat. Sof xususiy ne'mat. Sof ijtimoiy mahsulotga talab. Sof xususiy ne'matga bo'lgan umumiy talab. Bozor oqizligi. Mahsulotlarning turli xil turlari. Ijtimoiy ne'matlar. Ijtimoiy ne'matlarining xususiyatlari. Ijtimoiy ne'matlar: mudofaa tizimi, fundamental ilmiy tadqiqotlar, qashshoqlikka qarshi kurashish. Xarajatlari va daromadlarni tahlil qilish. Umumiy resurslar. Umumiy resurslarning yangi muammolari. Bozor iqtisodiyotida davlatning roli.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Mikroiqtsodiyot fanining predmeti, maqsadi va tadqiqot usullari
2. Mikroiqtsodiyotning asosiy kategoriyalari: talab va taklif
3. Bozor muvozanati modellari
4. Talab va taklif elastikligi
5. Narxni shakllantirish tamoyillari va davlat nazorati
6. Bozor va tavanakkalchilik
7. Ishlab chiqarish va uning modellari
8. Ishlab chiqarish xarajatlari
9. Raqobatlashgan bozorlardagi firmalar faoliyati
10. Nomonkamal bozorlarda firmalar faoliyati
11. Ishlab chiqarish omillari bozori
12. Tashqi ta'sirlar va unga oid davlat siyosati
13. Ijtimoiy ne'matlar va umumiy resurslar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

2-MODUL. MAKROIQTISODIYOT

14-mavzu. Makroiqtisodiyot fanining predmeti, maqsadi va tadqiqot usullari

"Makroiqtisodiyot" fanining vujudga kelishi, predmeti va obyekti. "Makroiqtisodiyot" fanining tadqiqot usullari, omillar, tovar va xizmatlar hamda daromadlarning doiraviy aylanish modeli. Makroiqtisodiy tahlil usullari: agregatlashirish, makroiqtisodiy modellashirish. Zaxiralari va oqimlar. Asosiy makroiqtisodiy qarashlar. Zamonaviy makroiqtisodiyotning ahamiyati. O'zbekistonda makroiqtisodiy strategiyaning ustuvor yo'nalishlari.

15-mavzu. Milliy hisobchilik va makroiqtisodiy ko'rsatkichlar

Milliy hisobchilik tizimi. Milliy iqtisodiyotni tahlil qilishda qo'llaniladigan asosiy ko'rsatkichlar. Asosiy makroiqtisodiy ayniyatlar. YAIM va uning turkibi: iste'mol, investitsiyalar, davlat xaridlari va sof eksport xarajatlari. Daromadning boshqa ko'rsatkichlari - sof ichki mahsulot, milliy daromad, istiyordagi va shaxsiy daromad. Yalpi ichki mahsulot va millat farovonligini baholash muammolari. Yashirin iqtisodiyot. YAIM deflyatori. Aholi turmush darajasi. O'zbekiston Respublikasi makroiqtisodiy ko'rsatkichlari dinamikasi tahlili.

16-mavzu. Iqtisodiy davrlar. Ishsizlik

Iqtisodiy tebranishlarning sabablari. Ilmiy texnika taraqqiyoti. Siyosiy hodisalar. Jahon bozorida energoresurslar narxlarining o'zgarishi. Tabiat hodisalar. Yalpi xarajatlardagi o'zgarishlar. Iqtisodiy davrning bosqichlari va ularning tavsifi. Iqtisodiy tebranishlarning turli tarmoqlarga ta'siri. Iqtisodiy tebranishlarning hozirgi kundagi xususiyatlari. Moliyaviy-iqtisodiy inqirozlar. Iqtisodiy tebranishlarga bozorlardagi monopoliya tuzilmalar, davlatning tartibga solishdagi roli, ilmiy texnika taraqqiyoti va ishlab chiqarishning byaynalminallashuvi ta'siri.

Ishsizlik tushunchasi. Ishsizlik turlari va bandlik. Ishsizlikning haqiqiy va tabiiy darajasi. Yashirin ishsizlik. Ishsizlik darajasi. Ishsizlar soni. Ishchi kuchi. Bandlik darajasi. Davlat siyosati va ishsizlik. Nominal va real ish haqi. Qat'iy ish haqi. Minimal ish haqi bo'yicha qonunlar. Ish haqi samaradorligi. Ishsizlikning davomiyligi. Ishsizlikning iqtisodiy oqibatlari. Oqun qonuni. Ishsizlikning ijtimoiy oqibatlari.

17-mavzu. Inflyatsiya va aksinflyatsiya siyosati

Narxlarning barqaror o'sishi sharoitida inflyatsiya darajasi. «70-miqdor qoidasi». Inflyatsiya yuzaga kelishining ichki omillari. Inflyatsiya yuzaga kelishining tashqi omillari. Talab inflyatsiyasi. Taklif inflyatsiyasi. Inflyatsiya sur'ati. Inflyatsiyaning ijtimoiy xarajatlari. Kutilayotgan inflyatsiya va uning qiymati. Kutilmagan inflyatsiya va uning qiymati. Giperinflyatsiya sabablari. Stagflyatsiya. Inflyatsiya o'sish sur'ati. Inflyatsiyaga qarshi siyosat. Inflyatsiyaga qarshi siyosatning monetaristik yo'nalishi. Daromadlar va narxlarni tartibga solish siyosati.

18-mavzu. Yalpi talab va yalpi taklif modeli

AD egri chizig'i. Baho omillari. Foiz stavkasi samarasi. Boylik samarasi va import xaridlari samarasi. AD egri chizig'i trayektoriyasi. Bahodan boshqa omillarning yalpi talabga ta'siri. Iste'mol xarajalaridagi, investitsiya

xarajatlardagi, davlat xarajatlardagi va sof eksportdagi o'zgarishlar. Resurslar bahosining o'zgarishi. Unumdorlikning o'zgarishi. Soliqlarning o'zgarishi. Yalpi taklifdagi o'zgarishlar. Yalpi taklifning klassik modeli. Nominal kattaliklarning o'zgaruvchiligi. Real kattaliklarning qat'iyligi. Baholar o'zgarishining mehnat bozoriga ta'siri. AS egri chizig'ining vertikalligi. AS egri chizig'ining ishlab chiqarish omillari va texnologiyalar ta'sirida siljishi. Yalpi taklifning Keynes modeli. Yalpi talab ta'sirida yalpi taklif egri chizig'idagi siljishlar. Narxlarining muvozanat darajasi. AD-AS modelida muvozanatning ta'minlanish mexanizmi. Talab o'zgarishlari. Taklif o'zgarishlari. Yalpi taklif o'zgarishining oqibatlari.

19-mavzu. Iste'mol, jamg'arish va investitsiya funksiyalari

Yalpi talab komponentlari orasida iste'molning o'rni. Iste'mol funksiyasining algebraik va grafik ko'rinishi. "Asosiy psixologik qonun". Avtonom iste'mol. Daromad (shaxsiy tasarrufdagi daromad) va iste'mol o'rnatidagi o'zaro bog'liqlik. Jamg'arish funksiyasi va grafiki.

Foiz stavkasi va jamg'arish. Xususiy, davlat va tashqi dunyo jamg'armalari. Iste'molga (APC) va jamg'arishga o'rtacha moyillik (APS). Iste'molga (MPC) hamda jamg'arishga (MPS) chegaraviy moyillik. Hayotiylik davri davomida iste'mol, daromad va boylar.

Investitsiyalarning neoklassik modeli. Kobb-Duglasning ishlab chiqarish funksiyasi. Investitsiya funksiyasi. Asosiy mablag'lar amortizatsiyasi. Kapitalning huquqiy qiymati.

Sof investitsiyalar. Avtonom investitsiyalar. Foiz stavkasi. Kutilayotgan sof foyda normasi. Investitsiyalarga talab funksiyasi. Investitsiyalar dinamikasini belgilovchi boshqa omillar. Akselerator modeli. To'liq investitsiya funksiyasi. Investitsiyalashgan chegaraviy moyillik. Investitsiyalarning beqoroligini belgilovchi omillar. Jamg'arish va investitsiya o'rnatidagi muvozanatning Keynes modeli. O'zbekiston Respublikasi investitsiya siyosatining o'ziga xos xususiyatlari.

20-mavzu. Pul-kredit siyosati

Pul taklifining kengaytirilgan modeli. Keynes pul siyosatining mohiyati. Pulga bo'lgan talabning monetar yondoshuvi. Fisher va Kembrij tenglamalari. Pulning aylanish tezligi. Baholar darajasi, real YAIM hajmi va pulga talab. Keynes nazariyasida pulga bo'lgan talab. Pulga bo'lgan talab egri chizig'i grafiki. Banklarning asosiy operatsiyalari va bozor iqtisodiyotidagi roli. Pul-kredit siyosatining mohiyati, pirovard maqsadlari va oraliq mo'ljallari. Majburiy zaxira normasi. Hisob stavkasi (qayta moliyalashtirish stavkasi). Markaziy bank tomonidan pul taklifini nazorat qilish va tartibga solish vositalari. O'zbekiston Respublikasida bank tizimi barqarorligini oshirish va pul-kredit siyosatini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari.

20-mavzu. Budjet-soliq siyosati

Davlat budjetining mohiyati, tarkibi va funksiyalari. Daromadlarni qayta taqsimlash. Davlat budjeti daromadlari. Davlat nobudjet fondlari. Soliqlar

Nobudjet to'lovlar. Soliqlarning turlari, funksiyalari. Davlat budjeti daromadlarining soliq turlari bo'yicha tarkibi. Soliq siyosati. Soliqqa tortish mezonlari. Adolatlilik. Samaradorlilik. To'lovga qodirlilik. Soliq yuki. Laffer egri chizig'i. Chegaraviy soliq stavkasi. Davlat budjeti xarajatlari. Budjet taqchilligi. O'zbekiston Respublikasi davlat budjetining daromadlari va xarajatlari tarkibi. Budjet soliq siyosatining mohiyati, pirovard maqsadlari.

21-mavzu. IS-LM modeli va uning qo'llanishi

Xikss-Nansen modelining mohiyati. Modelning asosiy o'zgaruvchilari va tenglamalari. Tovarlar bozoridagi muvozanat. IS egri chizig'i. IS egri chizig'ining tenglamasi. IS egri chizig'i siljishlarini belgilovchi omillar. Pul bozoridagi muvozanat. LM egri chizig'i. Egri chizig'ining yotqiligi. LM egri chizig'ining tenglamasi. LM egri chizig'ining gorizontal, ko'tarilib boruvchi va vertikal kesimlarida multiplikator samurasi. Daromadlar, pulga talab va foiz stavkasi. LM egri chizig'ining algebraik natijasi. LM egri chizig'i siljishlari. IS-LM modelidagi muvozanat. Tovar va pul bozoridagi muvozanat. Baholar darajasi pasayishi natijasida ikki bozor tizimida muvozanatning o'zgarishi. IS-LM modelida budjet soliq siyosati. IS-LM modelida pul-kredit siyosati. Investitsiya tuzug'i. Baholar o'zgarishi sharoitida rag'batlantiruvchi fiskal va pul-kredit siyosati. Modelda qisqa muddatli va uzoq muddatli muvozanat.

22-mavzu. Iqtisodiy o'sish modellari

Iqtisodiy o'sish modellarning mohiyati va ahamiyati. Iqtisodiy o'sishning neoklassik modellarning o'ziga xos xususiyatlari. YE, Domar modeli. Talab tenglamasi. Taklif tenglamasi. Kapital unumdorligi.

R.Xarrod modeli. Ishlab chiqarish va investitsiya hajmlari o'rnatidagi bog'liqlik modeli. Haqiqiy, kafolatlangan va tabiiy o'sish sur'atlari. To'liq bandlik sharoitida barqaror o'sish formulasi. Robert Solou modeli, modelda yalpi taklif funksiyasi. Aholi sonining o'sishi. R.Solou modelida texnik taraqqiyot va kapital bilan qurallanganlikning barqaror darajasi. Kobb-Duglasning ishlab chiqarish funksiyasi. A.Lyuising iqtisodiy o'sish modeli. Xikssning texnik taraqqiyot modeli. O'zbekiston Respublikasida iqtisodiy o'sish sur'atlari va omillari.

23-mavzu. Tashqi savdo siyosati

Mamlakatlar o'rnatida mutloq xarajatlardagi farq. Xalqaro savdodan olinadigan yutuq. Turli tovarlarni ishlab chiqarish xarajatlari o'rnatidagi nisbat. Xeksher-Olin nazariyasi. Ishlab chiqarishning ortiqcha va taqchil omillari. Mamlakatda va tashqi davlatlarda omillar o'rnatidagi nisbat darajasi. "Leontyev paradoksi (tasjubi)". M. Porter nazariyasi. "Texnologik uzilish" nazariyasi. Jahon bozorida talab va taklif. Muvozanatli baho. Manfaatlarning taqsimlanishi.

Davlat tashqi savdo siyosatining mohiyati va usullari. Import tariflari. Tariflarning baholash darajasi, iste'molchilar va ishlab chiqaruvchilarga ta'siri. Dempingdan himoya, tarifga nisbatan afzalliklari, kamchiliklari va qo'llash muammolari. Eksportga bo'jxona bojlari: qo'llashdan kutilgan maqsadlar, aholi turmush darajasi, ishlab chiqaruvchilar va davlat manfaatlariga ta'siri. Eksportni "ixtiyoriy" cheklash: mohiyati va qo'llanishining iqtisodiy natijalari. Eksport subsidiyalari va kompensatsiyalovchi import bojlari. Import kvotalari. Kvotalashning iste'molchilar, ishlab chiqaruvchilar va davlat manfaatlariga ta'siri. Import litsenziyalari taqsimlash usullari. O'zbekiston Respublikasi tashqi savdo siyosatining o'ziga xos xususiyatlari. Tashqi savdo dinamikasi, tovarlarga ko'ra tarkibi va diversifikatsiyalash.

24-mavzu. Valyuta kursining makroiqtisodiy siyosatga ta'siri

Valyuta bozori. Valyuta ayirboshlash zarurati. Chet el valyutasiga talab. Chet el valyutasini taklifi. Valyuta kursi. To'g'ri, bilvosita va teskari kotirovka. Egiluvchan va qiyd etilgan valyuta kursi. Valyutaning qadrsizlanishi va qimmatlashishi. Devalvatsiya va revalvatsiya. Nominal valyuta kursi. Real va real samarali valyuta kurslari. Xarid qobiliyati pariteti. Nominal va real valyuta kurslarining uzoq muddatli dinamikasi. Valyuta kursiga ta'sir etuvchi omillar: foiz stavkalarining o'zgartirilishi, ishlab chiqarishning real hajmlari, inflyatsiya, hukumat siyosati, savdo balansi, joriy operatsiyalar balansi. Muvozanatli valyuta kursi. Makroiqtisodiy siyosatning muvozanatli valyuta kursiga ta'siri.

25-mavzu. Ochiq iqtisodiyotda Mendell-Fleming modeli

Ochiq iqtisodiyot tushunchasi. Ochiq iqtisodiyotda muvozanatli ishlab chiqarish hajmi. Ochiq iqtisodiyotda yalpi ishlab chiqarish hajmi. Ichki xarajatlar va savdo balansi. Sof eksport. Ichki xarajatlar va milliy ishlab chiqarish hajmi. Eksport va importning milliy iqtisodiyotga ta'siri. Eksport va import o'rtasidagi bog'liqlik. Sof eksport va muvozanatli ishlab chiqarish hajmi. Ochiq iqtisodiyot uchun Keynes xochi. Mendell-Flemingning ochiq iqtisodiyot modeli. Ochiq iqtisodiyotda pul-kredit siyosati. Qiyd qilingan valyuta kursi va kapitalning yuqori mobiligi sharoitida pul-kredit va fiskal siyosat. Fiskal siyosatning samarasi. Devalvatsiyaning ishlab chiqarish hajmiga ta'siri. Kapitalning past mobiligi sharoitida pul-kredit va fiskal siyosat. Erkin suzib yuruvchi valyuta kursi sharoitida iqtisodiy siyosat.

26-mavzu. Davlatning barqarorlashtirish siyosati

Barqarorlashtirish siyosatining mohiyati. Iqtisodiyotni barqarorlashtirishga turli xil yondashuvlar. Monetariistik yondashuv. Keynescha yondashuv. Ichki vaqt oraliq'i. Tashqi vaqt oraliq'i. Pul-kredit siyosati. Aktiv pul-kredit siyosati. Passiv pul-kredit siyosati.

Budjet - soliq siyosati. Rag'batlantiruvchi budjet-soliq siyosati. To'xtatuvchi budjet - soliq siyosati. Pul-kredit va budjet-soliq siyosatlarini chora-tadbirlarini muvofiqlashtirish. Barqarorlashtirish siyosatining "avtomatik stabilizatorlari". Prognozlashtirish.

Prognozlashtirishning usullari. Ilgarilovchi ko'rsatkichlar indeksi. Iqtisodiy modellar. Iqtisodiy modellarni qo'llash.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. 14. Makroiqtisodiyot fanining predmeti, maqsadi va tadqiqot usullari
2. 15. Milliy hisobchilik va makroiqtisodiy ko'rsatkichlar
3. 16. Iqtisodiy davrlar. Ishsizlik
4. 17. Inflyatsiya va aksinflyatsiya siyosati
5. 18. Yalpi talab va yalpi taklif modeli
6. 19. Iste'mol, jamg'arish va investitsiya funksiyalari
7. 20. Pul-kredit siyosati
8. 21. Budjet-soliq siyosati
9. 22. IS-LM modeli va uning qo'llanishi
10. 23. Iqtisodiy o'sish modellari
11. 24. Tashqi savdo siyosati
12. 25. Valyuta kursining makroiqtisodiy siyosatga ta'siri
13. 26. Ochiq iqtisodiyotda Mendell-Fleming modeli
14. 27. Davlatning barqarorlashtirish siyosati

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Bazar iqtisodiyotida talab va taklifning ahamiyati.
2. Ishlab chiqarish xarajatlari.
3. Aholi daromadlari.
4. Xususiy talab va bazar talabi.
5. Elastiklik koeffitsiyenti yordamida bazar talabini baholash.
6. Naflik va chekli naflik, chekli naflikni kamaytirish qonuni.
7. Ishlab chiqarish hajmi samarasiga ko'ra firmaning optimal o'lchamini aniqlash.
8. Ishlab chiqarish omillari va ishlab chiqarish omillarining chekli mahsudorligining kamaytirish qonuni.
9. Firma foydasini aniqlash va uni maksimalashtirish
10. Raqobatlashgan monopoli bazar, ustun jihatlari va kamchiliklari.
11. Iste'molchining bozordagi harakati.
12. Raqobatlashgan bozorda harakat qiluvchi firma daromadlari.

13. Bozor muvozanati va uning ahamiyati.
14. Budjet chegarasi va budjet chizig'i.
15. Doimiy va o'zgaruvchan xarajatlar. Raqobatlashuvchi firmaning foydasi va daromadlari.
16. Raqobatlashgan bozorda firmaning muvozanati.
17. Firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati.
18. Taubirkorlik shakllari.
19. Noaniqlik va tavakkalchilik.
20. Milliy hisobchilik tizimidagi asosiy institutsional sektorlar va hisoblar.
21. O'zbekiston Respublikasida YAIMning ishlab chiqarish turkibi tahlili.
22. O'zbekiston Respublikasida YAIMning xarajatlarga ko'ra turkibi tahlili.
23. O'zbekiston Respublikasi rivojlanishining makroiqtisodiy ko'rsatkichlari tahlili.
24. Makroiqtisodiy ayniyatlar.
25. Nominal va real YAIM.
26. Tabiiy ishsizlik nazariyasi.
27. Inflyatsiyaning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlar.
28. Inflyatsiyaning yuzaga kelish sabablari va rivojlanish omillari.
29. Inflyatsiya va aksinflatsiya siyosati.
30. O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotidagi inflyatsiya jarayonlari tahlili.
31. Fillips egri chizig'i. Ishsizlik va inflyatsiya o'rtasidagi qisqa davrdagi va uzoq davrdagi aloqadorlik.
32. Yalpi talib-yalpi taklif modelida makroiqtisodiy muvozanat.
33. Makroiqtisodiy muvozanatning klassik nazariyasi.
34. Makroiqtisodiy muvozanatning keynscha nazariyasi.
35. Iste'mol funksiyasi. Makroiqtisodiy tahlilda uni qo'llash imkoniyatlari.
36. Jam'arish va investitsiya funksiyalari.
37. Investitsiyaga talab funksiyasi. Akselerator modeli.
38. Tovarlar va xizmatlar bozorida makroiqtisodiy muvozanat. IS egri chizig'i.
39. Keynsning daromadlar va xarajatlar modeli.
40. Tejamkorlik paradoksi.
41. Retession va inflyatsion uzilish.
42. Keyns nazariyasida pulga bo'lgan talab.
43. Pulga bo'lgan talabning klassik nazariyasi.
44. Pul bozorida muvozanat modeli.
45. O'zbekiston Respublikasi Davlat budjeti daromadlari tahlili.
46. O'zbekiston Respublikasi Davlat budjeti xarajatlari tahlili.

47. Davlat budjetining mohiyati va ahamiyati.
48. Soliqlarning funksiyalari va ularni takomillashtirish yo'llari.
49. O'zbekiston Respublikasi soliq siyosatini takomillashtirish yo'llari.
50. Inqirozga qarshi choralar dasturini amalga oshirishda soliq siyosatidan foydalanish yo'llari.
51. Soliq siyosati: mohiyati, maqsadlari, vositalari. O'zbekiston Respublikasi soliq siyosatining o'ziga xos xususiyatlari.
52. Davlat budjeti taqchilligi, yuzaga kelish sabablari va bartaraf yetish yo'llari.
53. Balanslashgan budjet multiplikatori.
54. Rag'batlantiruvchi budjet-soliq siyosati.
55. O'zbekiston Respublikasi bank tizimini rivojlantirish ko'rsatkichlari.
56. Pul-kredit siyosatining mohiyati va vositalari.
57. Monetaristik pul-kredit siyosati.
58. O'zbekiston Respublikasining 2019 yilda pul-kredit siyosati tahlili.
59. Makroiqtisodiy siyosatda hisob stavkasi (qayta moliyalash stavkasi)dan foydalanishning chet-yel tajribasi.
60. O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotiga jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi ta'sirini bartaraf yetishda pul-kredit siyosati va bank tizimining roli.
61. Barqarorlashtirish siyosati.
62. Fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirish muammolari. Siqib chiqish samarasi.
63. Likvidlik va investitsion tuzoq.
64. IS-LM modelida makroiqtisodiy muvozanat.
65. IS-LM modeli vositasida budjet-soliq siyosati tahlili.
66. Iqtisodiy o'sish omillari va turlari.
67. Iqtisodiy o'sishning R. Solou modeli.
68. Iqtisodiy o'sishning zamonaviy neoklassik modellari.
69. Nisbiy ustunlik nazariyasi.
70. Xalqaro savdo va daromadlarning taqsimlanishi.
71. Zamonaviy xalqaro savdo nazariyalari.
72. Importni tariflar orqali tartibga solish. (O'zbekiston Respublikasi misolida).
73. O'zbekiston Respublikasining tashqi savdo dinamikasi va tarkibi.
74. Tashqi savdoni tartibga solishning notarif usullari.
75. Joriy operatsiyalar balans.
76. Kapital harakati hisobi.
77. To'lov balansini makroiqtisodiy tartibga solish usullari va muammolari.

78. Daromad samarasi va almashirish samarasi 79. Nominal va real valyuta kursi. 80. Xarid qobiliyati pariteti nazariyasi. 81. Makroiqtisodiy siyosatning real valyuta kursi dinamikasiga ta'siri. 82. Suzib yuruvchi valyuta kursining makroiqtisodiy siyosatga ta'siri. 83. Kichik ochiq iqtisodiyot modeli. 84. O'zbekiston Respublikasi milliy valyuta kursining o'zgarish tendensiyalari va omillari. 85. Makroiqtisodiy modellar va ularning xususiyatlari. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyihalar ish, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.	V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalar Talaba bilishi kerak: "Mikroiqtisodiyot-Makroiqtisodiyot" fanini o'zlashtirish jarayonida bakalavr quyidagilar bo'yicha nazariy bilimlarga ega bo'lishi kerak: - makroiqtisodiyot fanining predmetini, asosiy kategoriyalarini va tadqiqot usullarini; makroiqtisodiy ko'rsatkichlarning mohiyatini va ularni hisoblash shartlarini; asosiy makroiqtisodiy modellarni va ularni iqtisodiy jarayonlarning kechishi hamda makroiqtisodiy siyosat natijalarini aks ettirishni; tovarlar va xizmatlar bozorida makroiqtisodiy muvozanatga erishish mexanizmining mohiyati haqida tasavvurga ega bo'lishi; - pulga talab, pul taktifi va pul bozorida muvozanatga ta'sir etuvchi omillarni; budget-soliq va pul - kredit siyosatining maqsadlarini, vositalarini, ko'rinishlarini; iqtisodiy o'sishning mohiyatini, o'lanishini, omillarini va modellarini, tashqi sado siyosatining nazariy asoslarini va vositalarini; mamlakat to'lov balansining tuzilishini, makroiqtisodiy ahamiyatini va uni tartibga solish usullarini; valyuta kursining mohiyatini, makroiqtisodiy ahamiyatini, uni belgilovchi omillarni va barqarorligini ta'minlash shartlarini, ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosatni amalga oshirish xususiyatlarini bilishi va ulardan foydalana olishi; - makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni hisoblash; asosiy makroiqtisodiy modellarning o'zgaruvchilarini aniqlash va tenglamalarini tuzish; tovarlar va xizmatlar bozorida qisqa va uzoq muddatli muvozanatni ta'minlash mexanizmini tushuntirib berish; pul bozorida muvozanat yuzaga kelishining o'ziga xos xususiyatlarini; makroiqtisodiy siyosatning iqtisodiy jarayonlar va alohida ko'rsatkichlarga ta'sir ko'rsatishi qonuniyatlarini aniqlash; turli makroiqtisodiy vaziyatlarda budget-soliq yoki pul-kredit siyosatini qo'llash hamda o'zaro muvofiqlashtirish shartlarini tushuntirib berish; tashqi savdo siyosati va valyuta kursini tartibga solish orqali to'lov balans holatiga, yalpi talab va yalpi taklif
--	--

hajmlariga ta'sir ko'rsatish usullarini tavsiflab berish; ochiq iqtisodiyot aharoitida makroiqtisodiy jarayonlarning kechishi hamda makroiqtisodiy siyosatning o'ziga xos xususiyatlarini, milliy va jahon iqtisodiyoti darajasida bozor mexanizmi qanday amal qilishini izohlab berish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak; - iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda makroiqtisodiy modellarni qo'llash; makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni tahlil qilish; makroiqtisodiy siyosatning ijobiy va salbiy oqibatlariga bahol berish; makroiqtisodiy siyosatning natijalarini prognoz qilish malakalariga ega bo'lishi kerak.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish; • esse, tezis va maqolalar yozish; • vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish; • jarayonli-yo'naltirilgan ta'lim; • muhokamalarda ishtirok etish; • kichik guruhlarda ishlash; • loyihalar ish bajarish; • mustaqil ishlarni bajarish; • taqdimot tayyorlash; • turli darajadagi testlarni yechish.
VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishini topshirishi zarur.	Asosiy adabiyotlar 1. Bakiyeva L.A., Xo'jayev H.S., Muxidinova M.S., Fayziyev Sh.Sh. "Mikroiqtisodiyot" o'quv qo'llanma. T. "OFMDN", 2018. 437 b. 2. Xo'jayev R.S., Mahmudov B., Xo'jayev H.S., Ergashev E.I., Eganberdiyev R.I. "Makro va makroiqtisodiyot". T.: ILM ZIY, 2016. -244 b. 3. Erkin Eganberdiyev "Mikroiqtisodiyot". Darslik. T.: ILM ZIY, 2015. -338 b. 4. Ilmizade P., Pafonpema J. IJ32 Mupoxozomona / Tep. c ayn. — CH16: Turep, 2011. — 608 c.; ita. (Cepna «Kaxaceccan» naryficanan yueficanan) 5. Hupnen P.M. Kype mupoxozomona: yueficanan / 2-e ita. — M.: Hopnan, 2005. — 563 c. 6. Erkin Eganberdiyev "Mikroiqtisodiyot". Darslik. T.: ILM ZIYO, 2015. -338 b. 7. S.S.G'ulomov, R.X.Alimov, B.T.Salimov, B.Yu.Xodiyev, A.I.Ishnazarov mikroiqtisodiyot. Darslik. — «Sabarq» nashriyot-mabnat Akriyadordlik kompaniyasi Bosh taxiriyati. Toshkent - 2001 8. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-ittizam va shaxsiy javobgarlik. — har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil yakeanlari va 2021 yil ishtiroklariga bag' ishtiragan

	majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2021 yil 14 yanvar, №11. 9. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016. – 56 b. 10. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: O'zbekiston, 2017. – 48 b. 11. Mirziyoyev Sh.M. Biyuk kelajagimizni mud va olijasob xalqimiz bilan biega quramiz. – T.: O'zbekiston, 2017. – 488 b. 12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sentli "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. www.lex.uz. 13. Mirziyoyev Sh.M. "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz". Oliy Majlis palatalari qo'shma majlisidagi nutqi. 06.11.2021 (https://prezident.uz/uz/ista/view/4743). 14. Muxozonomasiz: praktischekii noxox: yuebmis, nsa pex. Γpuzmoxoh A.Γ., Юдмox A.Ю. 3-e издание. М.: КНОРУС, 2009. – с. 704. 15. Xuzoxes X.C., Kapixox Φ.Π. Muxozonomixa. Yuebmox moxoxue T.: "Iqtisod-moliya", 2016. – 169 c. 16. Bakiyeva I, Nazarova G. "Makroiqtisodiyot" fanidan seminar darslari uchun uslubiy qo'llanma. T: "IQTISOD - MOLIYA", 2015 - 225 b 17. Пинадик Р., Рубиневич Д. «Микроэкономика» 5 изд., Санкт-Петербург 2014. – 548 с. 18. Muxozonomixa nola pex. Ахмoxox B.C., Хахмox M.М 2016 – 455 с. 19. П. Е. Микроэкономика, Yuebmis, Санкт-Петербург 2015. – 744 с. Axborot manbalari 20. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali. 21. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 22. www.mineconomy.uz (O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot vazirligi) 23. www.mehnat.uz (O'zbekiston Respublikasi Mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish vazirligi) 24. www.mf.uz (O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi) 25. www.stat.uz (O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi) 26. www.ama.uz (O'zbekiston Respublikasi Intellektual mulk agentligi) www.academy.uz (Fanlar akademiyasi)
7	Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan. Fan dasturi Iqtisodiyot fakulteti (bayonoma № 11, 24.06.2022 yil) hamda Institut Kengashlarida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2022 yil "28" iyundagi №11- sonli bayonoma).
8	Fan / Modul uchun mas'ul A.B.Qurbonov – "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasini muharrir N.J. – "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasini karra yozuvchi
9	Taqrirlashchilari A.D.Ravshanov – QarML, "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasini dotsenti X.S.Muxitdinov – QarML, "Biznes va innovatsion menajment" kafedrasini professori, iqtisod fanlari doktori.